

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

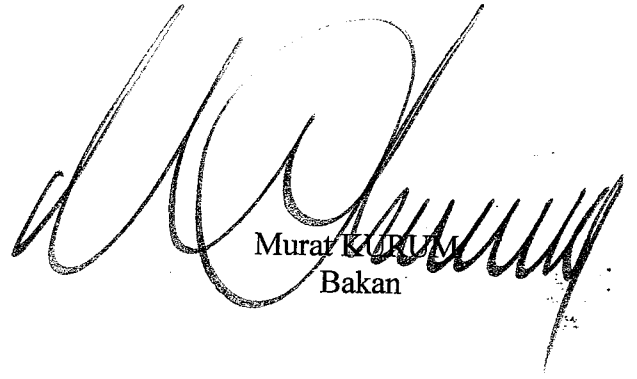
Sayı :30824082-610 - 12270254
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

16 Nisan 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**MUĞLA MİLLETVEKİLİ
SAYIN CUMHUR UZUN'UN
TBMM 7/20785 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

7/20785
GK 74

SORULAR

Muğla İli Bodrum ilçesinin Turgutreis bölgesinde, turistik bir alanda, Sahil Güvenlik Limanı yapılması planlanmaktadır.

Bu proje, doğaya, deniz ekosistemine ve canlı çeşitliliğine zarar verebilecek, bölgenin turizm potansiyeline ve halkın kullanım haklarına önemli ölçüde etki edebilecek niteliktedir.

Bodrum Turgutreis'te yapılması planlanan Sahil Güvenlik Limanı 5 yıl önce vatandaşların, sivil toplum kuruluşlarının ve meslek örgütlerinin haklı itirazları nedeniyle durdurulmuştur.

Daha önce Ulaştırma Bakanlığı tarafından ihalesi yapıldığı bildirilen projeyi kazanan firmaya dün itibari ile yer teslimi yapıldığı bilgisi alınmıştır.

Projenin detayları, etkileri ve kamuoyu üzerindeki olası sonuçları hakkında aydınlatmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

- 1) Proje yeri olarak Turgutreis'in yaşam ve turizm alanı olan bölgesinin seçilmesinin sebep ve dayanakları nelerdir?
- 2) Bahsedilen sahil güvenlik liman projesinin kurulması için alternatif yerler araştırılmış mıdır? Araştırılmışsa, ihaleye konu edilen mevcut alanın tercih edilmesini zorunlu kılan nedenler nelerdir?
- 3) Trafiğe kapalı sahil yolunda olan, 7 bin yatak kapasiteli turizm tesisleri bulunan ve turistlerin çarşıya ulaşmak için tek geçiş yolunun olduğu bu alanda bu projeyi gerçekleştirme amacınız nedir?
- 4) Koruma altında bulunan Poseidon deniz çayırıları ile çevrili ve Caretta Carettaların yaşam alanına dönmeye başlayan bu alana yapılacak projenin, doğaya ve çevreye vereceği zararlar tespit edilmiş midir? Buna dair bilimsel bir çalışma yapılmış mıdır?
- 5) Muğla bir turizm, tarım ve kültür kenti olmasına rağmen binlerce turisti ağırlayan bu alana yapılacak bu tesisin yapım aşamasından, yapıldıktan sonra yaratacağı tahribata kadar oluşturacağı olumsuz etki düşünülmüş müdür? Bölgenin doğasına ve turizmine yaratacağı zararlar hesaplanmış mıdır?
- 6) Proje ile ilgili fayda maliyet analizi yapılmış mıdır? Projenin bölgedeki turizm faaliyetlerine olası etkileri nasıl değerlendirilmektedir?
- 7) Denizin içinde 141 bin metrekairelik alana yapılması planlanan, halk plajının içerisinde kalan ve mahallenin tam ortasında bulunan bu alana yapılmak istenen bu projenin bölge halkına, ticaretine ve halk sağlığına vereceği zararlar tespit edilmiş midir?
- 8) Yapılan hesaplamalara göre alandan 30 bin kamyon hafriyat çıkacağı belirlenmiştir. Başta trafik olmak üzere, havaya karışacak toz ve başkaca olumsuz etkileri nedeniyle havaya ve çevreye yapacağı olumsuz etkiler hesaplanmış mıdır?
- 9) Bu projenin yapımı için bölgede yaşam alanlarını ve turizmi olumsuz etkilemeyecek başkaca bir alan bulunamamış mıdır?
- 10) Proje için bir Çevresel Etki Değerlendirmesi olumlu ya da Gerekli Değildir kararı alınmış mıdır? ÇED Kararı yoksa, projenin ihalesi hangi yasal gerekçelerle gerçekleştirilmiştir?
- 11) Proje ile ilgili olarak yerel halk ve sivil toplum kuruluşları ile bilgilendirme çalışmaları yapıp, sürece katılımları sağlanmış mıdır?
- 12) Proje hakkında hangi kurum ve kuruluşların görüşleri alınmıştır?
- 13) Bu projenin daha doğru bir yere yapılabilmesi adına yerel yönetimlerle irtibata geçilmiş midir?
- 14) Bu projeyi çevreye vereceği zararlar doğrultusunda iptal etmek adına bir girişimde bulunmayı düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR

1,2,3,5,6,9,13)Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından (III. Bölge Müdürlüğü) hazırlatılarak Bakanlığımıza sunulan Muğla İli, Bodrum İlçesi, Turgutreis Mahallesi, "Sahil Güvenlik Limanı" amaçlı NİP 38791 PİN numaralı 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve UİP 38792 PİN numaralı 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı 1 no'lu Kararnamesinin 102 (j) maddesi ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun 7. maddesi uyarınca onaylanarak 28.08.2019 tarih ve E.199943 sayılı dağıtımli yazımız ile ilgili kurum ve kuruluşlara bilgi için, ilan ve askı sürecini tamamlamak üzere gereği için Muğla Valiliğine (Çevre, Şehircilik ve İklim Değ. İl Müdürlüğü) iletilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı 1 no'lu Kararnamesinin 102 (j) maddesi ile 3621 sayılı Kıyı Kanununun 7. maddesi uyarınca onaylanan Muğla İli, Bodrum İlçesi, Turgutreis Mahallesi, 'Sahil Güvenlik Limanı' Amaçlı 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planına yapılan itirazların değerlendirilmesi sonucunda söz konusu itirazlar uygun görülmemiş olup bahse konu planın kesinleştirildiği ve planlara ilişkin uygulamaya dair işlemlere başlanabileceği hususu 02.11.2021 tarihli ve 2104345 sayılı yazımız ile ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilmiştir.

Söz konusu planlama alanı "Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın N18 no'lu paftasında kalmaktadır. N18 no'lu paftayı da kapsayan alanda "Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği" mülga 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 26.12.2016 tarihinde onaylanmıştır. Onaylı 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında planlama alanının kara tarafı "Turizm Tesis Alanı" kullanımında kalmakla birlikte deniz tarafında "Liman/Liman Gerisi Alan" lejantı bulunmaktadır.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde de tanımlandığı üzere 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planları; sektörlere ilişkin genel arazi kullanım kararlarını, 1/25.000 ölçekli nazım imar planları ise çevre düzeni planının genel ilke, hedef ve kararlarına uygun olarak arazi parçalarının genel kullanım biçimlerini belirlerken, 1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planları ile uygulama etapları ve uygulamaya ilişkin kararlar belirlenmektedir. Aynı Yönetmeliğin 7. maddesi ile genel planlama esasları ortaya konulmuş olup "(ç) Üst kademe planlar, alt kademesindeki planlara mekânsal nitelikte hedef koyan, yol gösteren ve ilke belirleyen plandır. (d) Mekânsal strateji planları, çevre düzeni planları ile nazım imar planları üzerinden ölçü alınarak uygulama yapılamaz." hükümleri yer almaktadır. Dolayısıyla noktasal gösterimin mümkün olmadığı 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planında gösterilen liman lejantı, söz konusu alanda alt ölçeklerde uygun yerlere liman yapılabileceği anlamı taşımaktadır. Diğer taraftan Muğla İli, 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı Revizyonu Muğla Büyükşehir Belediyesince onaylanmış olup Muğla Büyükşehir Belediye Başkanlığınca söz konusu plana ilişkin olarak kurum görüşlerinin bildirildiği 01.03.2019 tarih ve E.1665/4387 sayılı yazılarında üst ölçekli plana uyumsuzluk olduğu yönünde herhangi bir görüş de beyan edilmemiştir.

Planlama alanı geri sahasında Belediyesince 05.06.1989 tarihinde onaylanan plandan gelen konaklama tesis alanı kullanımları bulunmakla birlikte Bakanlığımızca onaylanarak 21.05.2018 tarihinde dağıtımli yapılan plana konu alanda "Sahil Güvenlik Komutanlığı Alanı" kullanım kararı yer almaktadır. Bu alanda Sahil Güvenlik Komutanlığınca karakol binası yapılacak olup bu kullanım ile "Sahil Güvenlik Limanı" kullanımı bütünlük arz etmektedir. Ayrıca Muğla Büyükşehir Belediye Başkanlığının söz konusu plana ilişkin olarak görüş bildirilen 01.03.2019 tarih ve E.1665/4387 sayılı yazısında geri sahadaki alan kullanımları ile ilgili olarak itiraz ya da aykırılık yönünde herhangi bir husus veya değerlendirme yer almamaktadır.

3194 sayılı İmar Kanununun İstisnalar başlıklı 4. maddesinde; "2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, bu Kanunun ilgili maddelerine uyulmak kaydı ile 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun ile diğer özel kanunlar ile belirlenen veya belirlenecek olan yerlerde, bu Kanunun özel kanunlara

aykırı olmayan hükümleri uygulanır. (Değişik ikinci fıkra: 31/10/2016-KHK-678/6 md., Aynen kabul: 1/2/2018-7071/6 md.) Türk Silahlı Kuvvetlerine, Sahil Güvenlik Komutanlığına, Jandarma Genel Komutanlığına ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait hareket, eğitim ve savunma amaçlı yapılar için bu Kanun hükümlerinden hangisinin ne şekilde uygulanacağı Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir" hükmü;

3621 sayılı Kıyı Kanununun "Kıyının Korunması, Yapı Yasağı, Kıyı ve Denizde Yapılacak Yapılar" başlıklı 6 (a) maddesinde; "Kıyıda imar planı kararı ile; iskele, liman, barınak, yanaşma yeri, rıhtım, dalgakıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayıkhanesi, tuzla, dalyan, tasfiye ve pompaj istasyonları gibi, kıyının kamu yararına kullanımı ve kıyıyı korumak amacıyla yönelik alt yapı ve tesisler, Sahil Güvenlik Komutanlığının faaliyetlerinin özelliği gereği kıyıda başka yerde yapılması mümkün olmayan Sahil Güvenlik Komutanlığı bağlısı gemi/bot karakolları ve destek birimi binaları...yapılabilir." hükmü,

2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 27/A maddesinde; "Askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgelerinde veya ülke güvenliği ile doğrudan ilgili Türk Silahlı Kuvvetlerine veya Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsisli ve fiilen kullanımında olan araziler, harekât ve savunma amaçlı yerlerdeki tesisler (konut ve sosyal tesisler hariç) ile özel güvenlik bölgesi ilan edilen yerlerdeki tesisler, rafineri, petrokimya tesisleri ve eklentileri ile nükleer santral projeleri kapsamında yapılması öngörülen tesis ve faaliyetler hakkında 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun kıyılar, sahil şeritleri, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilere ilişkin yapı ve yapılaşmaya dair sınırlayıcı hükümleri ile 3 üncü maddesi hükümleri ve nükleer santral projeleri kapsamında yapılması öngörülen tesis ve faaliyetler hakkında 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunun sınırlayıcı hükümleri uygulanmaz." hükmü yer almaktadır. Ayrıca; itiraza konu imar planı teklifini hazırlatan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının (III. Bölge Müdürlüğü) 06.05.2019 tarih ve E.3845 sayılı yazısında atıf yapılan Sahil Güvenlik Komutanlığının 24.05.2019 tarih ve 39911415-26485 sayılı yazısında; "Sahil Güvenlik Komutanlığının 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu kapsamında bütün sahillerimizin, karasularımızın, iç sularımız olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale Boğazı, liman ve körfezlerimiz ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca hükümlerine haklarına sahip olduğumuz denizlerde, deniz yolu ile yapılan her türlü kaçakçılığı önlemek ve izlemek, denizlerde can ve mal güvenliğini sağlamak üzere 24 saat esasına göre görev yapmakta olduğu, Muğla İli, Bodrum İlçesi, Turgutreis Mahallesi, 370 ada 10 parsel numaralı 3.047,02 m²'lik arazi Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsisli olup 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 3. maddesiyle "Özel Güvenlik Bölgesi" statüsünde olduğu, bahse konu Turgutreis karakol arazisinin bulunduğu mevki ülke güvenliği (deniz sınırları ve iç güvenlik ve kolluk faaliyetleri dâhil) ile doğrudan ilgili olup karakol arazisi ile birlikte projelendirilen 132.779,73 m²'lik deniz alanının Sahil Güvenlik Komutanlığınca harekât ve savunma amaçlı kullanılmak üzere Sahil Güvenlik Komutanlığı Turgutreis Karakol Binası ve liman inşaatı yapılması kapsamında tahsisinin istendiği..." denilmektedir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri, Sahil Güvenlik Komutanlığının kıyıda imar planı kararı ile ihtiyaç duyulan yapı ve tesislerinin yapılabilmesine olanak tanırken aynı zamanda bu alanları 3621 sayılı Kıyı Kanununun yapı ve yapılaşmaya dair sınırlayıcı hükümlerinden de muaf tutmaktadır. İlaveten Sahil Güvenlik Komutanlığının 24.05.2019 tarih ve 39911415-26485 sayılı yazısında Turgutreis karakol arazisinin bulunduğu mevkiinin ülke güvenliği (deniz sınırları ve iç güvenlik ve kolluk faaliyetleri dâhil) ile doğrudan ilgili olduğu ifade edildiğinden söz konusu liman alanının yapılmasında kamu yararı bulunduğu da değerlendirilmektedir.

4,7,8,10) İmar planı teklifi değerlendirme aşamasında ilgili kurum ve kuruluşlar ile Bakanlığımız ilgili birimlerinin görüşüne sunulmuş ve Tarım ve Orman Bakanlığının (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü), Muğla Valiliğinin (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü), Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün, Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünün görüş yazılarında

mutlak koruma altına alınan habitat ve/veya deniz florası ve faunasının olumsuz etkileneceğine dair herhangi bir bilgi ve olumsuz bir ifade bulunmamaktadır. Bununla birlikte söz konusu kurumlar/birimler tarafından plan notlarına eklenmesi istenen çevrenin ve doğal yapının korunmasına yönelik hususlar da plan notlarına eklenmiştir.

Muğla İli, Bodrum İlçesi, Turgutreis Mahallesi, 'Sahil Güvenlik Limanı' amaçlı İmar Planının Plan Notlarının Genel Hükümler Bölümü 1. maddesinde; *"Bu plan ve koşullarında belirtilmeyen hususlarda konusu ve ilgisine göre; 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve ilgili Yönetmeliği, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili Yönetmelikleri ile diğer ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri ve meri üst ölçekli plan kararlarına uyulması zorunludur."* hükmü, ayrıca 3. maddesinde de; *"İnşaat aşamasında ve işletme dönemlerinde çevre değerlerinin korunması açısından 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan 'Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği' 'Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği', 'Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği', 'Atık Yönetimi Yönetmeliği', 'Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği' ve İlgili Diğer Yönetmeliklerde belirtilen hususlar yerine getirilecek ve diğer mer'i mevzuat çerçevesinde gerekli izinler alınacaktır."* hükmü yer almakta olup inşai faaliyetlerin ilgili mevzuat çerçevesinde ve ilgili idaresinin izni doğrultusunda yapılacağı göz önüne alınmalıdır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nden alınan 18.01.2019 tarih ve E.12703 sayılı yazıda; *"İlgi yazıya esas imar planı teklifine konu kıyı yapısı 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği kapsamında incelenmiş olup, söz konusu liman ile ilgili olarak, limanın ticari amaçlı kullanılmaması kaydı ile, ÇED Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasına gerek bulunmamakta olup, imar planı teklifine esas proje alanında yapılması planlanan yanaşma yerlerine ilişkin boyut (m) ve kapasite (DWT) bilgilerinin plan açıklama raporunda yer almasının sağlanması gerekmektedir. Diğer taraftan 5491 sayılı Kanunla Değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden yayınlanarak yürürlüğe konulan yönetmeliklerin ilgili hükümlerine uyularak, diğer mer'i mevzuat çerçevesinde gerekli izinlerin alınması, ekolojik dengenin bozulmamasına, çevrenin korunmasına ve geliştirilmesine yönelik tedbirlere riayet edilmesi, söz konusu proje de değişiklik veya kapasite artışı yapılması halinde Bakanlığımıza başvuru yapılması gerekmektedir."* yönünde görüş beyan edilmiş, söz konusu görüşe istinaden plan notlarında ve plan açıklama raporunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

11) Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin Genel Planlama Esasları başlıklı 7 (j) maddesinde *"Planların hazırlanmasında plan türüne göre katılım sağlanmak üzere anket, kamuoyu yoklaması ve araştırması, toplantı, çalıştay, internet ortamında duyuru ve bilgilendirme gibi yöntemler kullanılarak kurum ve kuruluşlar ile ilgili tarafların görüşlerinin alınması esastır."* Hükmü yer almakla birlikte 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve ilgili mevzuatı kapsamında Bakanlığımıza sunulan imar planı tekliflerinde inceleme usul ve esasları Kıyı Yapı ve Tesislerinde Planlama ve Uygulama Sürecine İlişkin Tebliğ çerçevesinde yürütülmekte olup ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri doğrultusunda plan onaması yapılmaktadır.

12) Plan teklifi Muğla Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değ. İl Müdürlüğü) 29.11.2018 tarih ve E.27601 sayılı yazısı ile Bakanlığımıza sunulduktan sonra 14.01.2019 tarih ve E.7332 sayılı yazımız ile Milli Savunma Bakanlığı (Emlak Dairesi Başkanlığı), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü), Tarım ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü), Kültür ve Turizm Bakanlığı (Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü), Kültür ve Turizm Bakanlığı (Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü), Muğla Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü), Muğla Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Bodrum Belediye Başkanlığı, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nden kurum görüşleri alınarak değerlendirilmesi yapılmış ve plan notlarına eklenmesi gereken hususlar ve gerekli diğer düzenlemeler çerçevesinde teklif planının onama işlemi gerçekleştirilmiştir.

14)Söz konusu imar planı, yukarıda da açıklandığı üzere çevreye olası etkilerini değerlendirecek ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmak ve bu görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmak suretiyle onaylanmıştır.